

Asia: VN/8452/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle laeiksi alusliikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luotsausyhtiö Finnpiilot Pilotage Oy kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi alusliikennepalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta. Luotsausyhtiö pitää ehdotettuja muutoksia pääsääntöisesti hyvinä. Luotsausyhtiön pitää alusliikennepalvelulakiin ehdotettuja muutoksia tärkeinä ja näkee niiden tukevan myös uuden luotsauslain (561/2023) tavoitteita.

Ehdotetun alusliikennepalvelulain 7 §:n mukaan VTS-palveluntarjoaja järjestee alusliikennettä VTS-alueella. Ehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi toimivaltaisena viranomaisena määrätä VTS-alueelle pysyviä liikennejärjestelyitä vaaratilanteiden ja ruuhkien estämiseksi. Tämä on alusliikenteen turvallisuuden kannalta tärkeää, mutta luotsausyhtiö esittää pykälään lisättäväksi VTS-palveluntarjoajalle oikeutta tilapäisten liikennejärjestelyjen tekemiseen kiireellisissä tilanteissa, joissa järjestelyt olisivat välttämättömiä alusliikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden varmistamiseksi. Tilapäisten liikennejärjestelyjen merkitys on korostunut muun muassa LNG-kuljetusten yleistymisen myötä ja keinovalikoimaan olisi hyvä saada väyläosuuden sulkemisen lisäksi esimerkiksi dynaamisesti alusta seuraava kohtaamiskieltoalue. Luotsauslain näkökulmasta VTS-palveluntarjoajalla tulisi myös olla oikeus tilapäisesti siirtää luotsinkäyttölinjan sijaintia, mikäli jääolosuhteet niin vaativat.

VTS-palveluntarjoajalla on merkittävä rooli tiedon välittäjänä ja alusliikenteen turvallisuutta omien tehtäviensä kautta valvovana toimijana. Ehdotuksen 5 §, tiedottaminen, mukaan VTS-palveluntarjoajan on annettava aluksen ilmoittautuessa, määräajoin, tarvittaessa tai aluksen pyytäessä alukselle tietoja, jotka voivat vaikuttaa sen liikkumiseen tai päätöksentekoon. Pykälän kohdan 3) mukaan alukselle voidaan tiedottaa luotsien, jäänmurtajien, hinaajien ja satamien toiminnasta. Ehdotuksen 6 §, kehittyviin ja syntyneisiin vaaratilanteisiin puuttuminen, VTS-palveluntarjoaja avustaa alusta sen pyynnöstä tai VTS-palveluntarjoajan havaitessa sen tarpeelliseksi vaaratilanteen uhatessa esimerkiksi tilanteessa, jossa avustaminen voi 6 § kohdan 3) mukaan perustua siihen, että alus tarvitsee ohjeistusta päästäkseen ankkuri- tai luotsipaikalle.

Luotsauslain (561/2023) 64 § mukaan VTS-palveluntarjoaja on luotsauslain noudattamista valvova taho, sillä pykälän mukaan VTS-palveluntarjoajan on ilmoitettava välittömästi Liikenne- ja viestintävirastolle havaitsemistaan poikkeamista, jotka koskevat luotsinkäyttövelvollisuuden noudattamista, luotsin lupakirjan tai PEC-lupakirjan sekä luotsauspalvelujen tarjoamista. Lisäksi 64 § kolmas momentti velvoittaa luotsausyhtiötä toimittamaan VTS-palveluntarjoajalle sähköisesti ajan tasalla olevat tiedot luotsintilauksista ja käynnissä olevista luotsauksista. Luotsausyhtiö toimittaa nämä sähköisesti ja tietojen käyttäminen VTS-toiminnassa edellyttää tietojen merkityksen yksiselitteistä ymmärtämistä. Luotsausyhtiön on myös ilmoitettava VTS-palveluntarjoajalle poikkeamista tai häiriöistä luotsaustoiminnassa.

Lausuttavana olevan lakiehdotuksen 11 a § kuvaa alusliikenneohjaajan peruskoulutuksen sisällön ja 11 b § alusliikenneohjaajan työpaikkakoulutuksen sisällön. Molempien peruskoulutusten 2 momentissa säädettäisiin asiakokonaisuuksista, joita koulutukseen olisi sisällytettävä. Koulutukseen sisältyviä asiakokonaisuuksia olisivat molemmissa pykälissä kohdassa 3) alusliikennepalvelussa sovellettavat säädökset ja määräykset.

Edellä kuvatuista luotsaukseen liittyvistä useista tehtävistä huolimatta lakiehdotus ei kuitenkaan velvoita sisällyttämään alusliikenneohjaajan perus- tai työpaikkakoulutukseen luotsaukseen liittyviä säädöksiä, luotsausyhtiön VTS-palveluntarjoajalle toimittamien tietojen sisältöä ja tietojen käytettävyyden arviointia tai luotsausyhtiön toimintakäsikirjan oleellisia, muun muassa VTS-palveluntarjoajan ja luotsausyhtiön yhteistoimintaan liittyviä asioita. Luotsausyhtiö esittää, että myös perehtyminen luotsausta koskeviin säännöksiin niiltä osin, kun ne vaikuttavat alusliikenneohjaajien työhön, tulisi sisällyttää alusliikenneohjaajien koulutuksiin. Luotsausyhtiö pitää myös tärkeänä, että VTS- ja luotsaustoiminnan yhteistoiminnan kehittämiseksi molempien yhtiöiden koulutusohjelmiin sisällytetään sekä oleelliset osat toisen toimintaperiaatteista että VTS:n ja luotsauksen yhteistoiminnasta. Luotsausyhtiö tulee sisällyttämään luotsauslain mukaiseen koulutusjärjestelmään luotseille ja luotsinvälittäjille koulutusta VTS-toiminnasta yhteistyössä Fintraffic Meriliikenteenohjaus Oy:n kanssa.

Lain 22 h § Ilmoitus aluksen poikkeavasta väylänkäytöstä velvoittaa aluksen päällikön tai tämän asiamiehen antamaan asianomaiselle VTS-keskukselle ilmoituksen, joka sisältää tiedot aluksen syväksestä ja suunnitellusta reitistä, mikäli aluksen syväys ylittää väylän mitoitussyväyksen tai alus käyttää väylää muuten tavalla, jolloin väylätilan riittävyttä ei voida varmistaa väylän mitoitussyväyksen perusteella. Luotsausyhtiö kiittää lainlaatijoita tästä turvallisuutta lisäävästä vaatimuksesta. Luotsausyhtiö tukee alusliikennepalvelua tarvittavien tietojen saamisessa ja pyrkii varmistamaan, että myös yhtiön saamat, 22 h §:ssä vaaditut tiedot ovat alusliikennepalvelun käytössä. Luotsausyhtiön näkemyksen mukaan tämän ilmoitusvelvollisuuden rikkominen olisi tarpeen sisällyttää 28 b § määrittelevien huomautusten ja varoitusten piiriin. Luotsausyhtiön pitää 22 h§:n ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiä perusteena huomautuksen antamiselle.

Luotsauslain (561/2023) 13 § mukaan luotsausyhtiön tulee sisällyttää toimintakäsikirjaansa luotsauksia koskeva tiedonvaihto ja yhteistoiminta VTS-palveluntarjoajan kanssa. Ehdotus alusliikennepalvelulaiksi ei kuitenkaan sisällä alusliikennepalvelulle veloitetta määritellä

luotsauslain 13 § kohdan 4) mukaista yhteistoimintaa tai tiedonvaihtoa alusliikennepalvelun toimintakäsikirjaan, eikä velvoita alusliikennepalvelua kuvaamaan oman toimintakäsikirjan oleellisia kohtia luotsausyhtiölle. Luotsausyhtiön toimintakäsikirja on julkinen dokumentti, kun taas alusliikennepalvelun toimintakäsikirja on luotsausyhtiön käsityksen mukaan luottamuksellinen. Luotsausyhtiö esittää, että toimintakäsikirjojen tulisi tarpeellisin osin olla julkisia.

Nykyisen ilmoitusten ja luotsauksiin liittyvän tietojenvaihdon lisäksi VTS-palveluntarjoajan ja luotsausyhtiön tulisi avoimesti raportoida toisilleen mahdollisista toisen toiminnasta tekemistään poikkeamista. Tällä tavoin voidaan varmistaa parhaalla mahdollisella tavalla alusturvallisuuden paraneminen suomalaisilla VTS-väylillä ja kaikilla luotsattavilla väylillä.

Sonninen Sanna
Finnpilot Pilotage Oy